

Podplukovník gšt. František Papoušek:

Tanky ve světle Polního řádu (PU 36) sovětské armády.

Rozkazem národního komisaře obrany SSSR. ze dne 30. XII. 1936 byl vydán pro sovětskou armádu nový prozatímní Polní řád — PU 36 (Vremennyj polevoj ustav RKKA 1936 — PU 36).

I když obsahuje některé zásady, které se rozcházejí se zásadami obsaženými v Polních řádech západoevropských armád, je to v celku nejmodernější Polní řád současné doby. Celým Polním řádem jako zlatá nit se táhne použití letectva, BChL a ÚV. ve smyslu úplného a bezohledného ničení protivníka; neméně však pozornosti je věnováno obraně proti uvedeným bojovým prostředkům.

Projdu jednotlivé hlavy Polního řádu tak, jak v něm za sebou následují, a uvedu zásady, resp. způsoby použití ÚV., v těchto hlavách obsažené.

Hlava I.

Všeobecné zásady.

Pěchota v těsné spolupráci s dělostřelectvem a tanky rozhoduje o výsledku boje útočného i obranného. Pracují tedy tanky v zájmu pěchoty.

Tanky jsou velmi pohyblivé, mají mohutné palebné zdroje a velkou průraznou sílu. Nutno si však uvědomit, že jsou určité meze technického vypjetí materiálu a fyzické síly osádek.

Tanky zajišťují pěchotě v útoku postup tím, že ničí kulomety a jiné palebné zdroje nepřítele. Úkolem tanků přidaných pěším jednotkám je kromě přímé podpory též proniknout hluboko do nepřátelské sestavy s cílem zničení záloh, dělostřelectva, štábů a služeb a proniknout na jeho ústupové cesty.

Tanků má být použito v útoku ve velkém množství. V obraně se jich použije k protiútokům proti nepřátelským tankům, pěchotě a jezdeckvu.

Mechanisované jednotky (vyšší), složené z tanků, dělostřelectva na pásech a motorisované pěchoty, mohou plnit úkoly ve vzájemné spolupráci s jinými zbraněmi nebo samostatně. Základem činnosti mechanisované jednotky v boji je tankový útok, podporovaný organisovanou palbou dělostřelectva a letectvem.

Útočník unavený a vyčerpaný zdoláváním hlubokého obranného postavení musí být zničen energickým protiútokem pěchoty a tanků za podpory letectva a veškerého dělostřelectva.

Hlava V.

Zásady pro řízení boje.

Novodobé ničivé bojové prostředky a především tanky, použité ve velkém množství, umožňují ničit nepřítele současně v celé hloubce jeho sestavy s cílem úplného obklíčení a zničení. Tanky proniknuvší do nepřátelského týlu a mechanisované jednotky útočící na ustupujícího nepřítele přispívají k jeho úplnému obklíčení.

Tankové prapory pěších divisí tvoří skupiny tanků podpory pěchoty. Tanky, přidávané jako posilové prostředky vyšším jednotkám (jsou to tanky zálohy HV.) podle svých vlastností buď zesilují skupiny tanků podpory pěchoty nebo tvoří skupiny tanků daleké činnosti, určené k proniknutí do hloubky nepřátelské sestavy.

Roty nebo čtyři tanků podpory pěchoty se podřizují v útočném boji veliteli pěchoty. V obranném boji se prapor tanků obvykle podřizuje přímo veliteli divise pro protiútoky a pro boj s útočícími nepřátelskými tanky.

Skupina tanků daleké činnosti se podle situace podřizuje veliteli sboru nebo divise.

Tanky útočí zpravidla v několika sledech.

Velitel sboru sám nebo prostřednictvím velitele divise organizuje dělostřeleckou podporu postupu skupiny tanků daleké činnosti. Velitel dělostřeleckého pluku dává úkoly skupinám přímé podpory pro spolupráci s tanky podpory pěchoty a stanoví podmínky, resp. způsoby vzájemného určení a označení odporů. Velitel pěšího praporu nařizuje, jak bude uskutečněno spojení jeho dělostřelectva s tanky.

Letectvo vyšší jednotky doprovází tanky v útoku.

Úspěšná vzájemná spolupráce pěchoty s tanky ať v útočném anebo v obranném boji vyžaduje uladění činnosti pěchoty a tanků podle terénu, zvláště na stupni pěší prapor, dělostřelecký oddíl, tanková rota. K přípravě těchto jednotek nutno dát dostatek času ve dnu.

Při volbě směru hlavního náporu má velitel brát v úvahu možnosti skrytého přiblížení se pěchoty a tanků k nepříteli.

Velitel vyšší jednotky nařizuje v svém rozkaze přibližně dobu, kdy skupina tanků daleké činnosti má dosáhnout určitých cílů nebo prostorů, a určuje znamení potřebná k spolupráci s tanky, pěchotou, dělostřelectvem a letectvem.

Hlava VI.

Střetný boj.

Vyšších mechanisovaných jednotek se použije ve střetném boji k úderu proti valným silám toho pochodového proudu nepřítele, který se vyšší velitel rozhodl zničit nejdříve.

Nežli se vyšší velitel rozhodne pro boj, pochoduje mechanisovaná brigáda po svých pochodových cestách nebo přes pole tak, aby mohla být rychle vržena dopředu a aby mohla společně s bitevním letectvem útočit na valné síly nepřátelské pěchoty (jezdeckta) a dělostřelectva.

Má-li divise jen jednu rotu tanků, postupuje tato rota přes pole. Není-li to vzhledem na terén možné, pohybuje se posuny buď mezi předvojovým houfem a předvojovým houfem anebo mezi předvojem a valnými voji.

Ve střetném boji nutno vždy očekávat útok nepřátelských moto-mechanisovaných vojsk. Odražení útoku nepřátelských tanků musí se zúčastnit všechny tanky napadeného.

Ve střetném boji musí předvoj jednat samostatně, směle a rozhodně, aby rozbil nepřátelský předvoj a předsunuté oddíly dříve, než nepřítel rozvine své hlavní síly. Za tím účelem se předvoj zesiluje tanky. Jestliže nepřátelský předvoj neměl čas, aby se rozvinul, musí být rychle napaden

tanky přímo z pochodového proudu. Za tanky následují částice pěchoty a jsou podporovány dělostřelectvem, které se již rozvinulo.

Přešel-li nepřítel do obrany, útočí naň předvoje ihned za podpory dělostřelectva a tanků. Tanky podporované a chráněné dělostřelectvem pronikají přesunutými zajišťovacími jednotkami nepřítele a útočí do boku a týlu jeho předvojů.

Zahájí-li nepřítel ústup, musí být všechny tanky a motorisované jednotky vrženy vpřed, aby se co nejdříve octly na jeho ústupových cestách.

Hlava VII.

Útočný boj.

Síla obrany je velká, i když k její přípravě je málo času; proto útok na nepřítele v obraně vyžaduje soustředění co největších sil a prostředků a drtivé převahy na směru hlavního náporu.

Vzájemná spolupráce všech bojových prostředků v útoku musí být vedena zásadou současného ničení nepřítele v celé hloubce jeho obranného učlenění. Toho lze dosíci (mimo jiné):

proniknutím tanků daleké činnosti do hloubky taktické sestavy nepřítele,

vniknutím pěchoty podporované tanky do obranné sestavy nepřítele, vysláním vyšších mechanisovaných a jezdeckých jednotek do hlubokého týlu nepřítele.

Nepřítel má být spoután v celé hloubce obranné sestavy, má být obklíčen a zničen.

Při útoku na obranné postavení nepřítele je velmi důležitý průzkum týkající se protitankových překážek, protitankových děl a systému pěchotní palby. Zvláštní důležitosti nabývá fotografování obranného postavení nepřítele, aby mohly být dány fotografické snímky především skupinám tanků daleké činnosti. Fotografické snímky v měřítku 1:5.000.

Při zjednávání dotyku s nepřátelským obranným postavením má být snahou obchvátit volné jeho křídlo. Tanky usnadňují provedení obchvatu a vedou k rozhodujícím výsledkům boje. Skupina tanků daleké činnosti se při obchvacování volného křídla obranného postavení vysílá na hlavní ústupové cesty nepřítele a napadá ho z týlu. Za skupinou tanků daleké činnosti ihned postupuje hlavní útočná skupina.

Mechanisovaných brigád a jezdeckých divisí se použije na vnějším obchvatném křídle.

Nemá-li obranné postavení volných křídel, musí být prolomeno. Společně provedený a dobře řízený útok pěchoty, tanků daleké činnosti a letectva za podpory dělostřelectva musí i v takovém případě vést k zničení živé síly nepřítele a k zmocnění se jeho bojových prostředků.

1. Útok zahájený přímo z přiblížování.

Při útoku na nepřítele, který právě přešel do obrany, bývá pěší prapor podporován jedním oddílem dělostřelectva a jednou rotou tanků, jeho útočná fronta je 600 m. Je-li pěší prapor podporován silnějším dělostřelectvem a tanky, může dostat útočné pásmo široké až 1000 m. Šířka útočného pásma hlavní útočné skupiny pěší divise, která je zesílena jedním dělostřeleckým plukem a jedním praporem tanků, bývá 3000 až 3500 m.

Je-li v útoku sboru použito jen jedné skupiny tanků daleké činnosti, bere na sebe dělostřeleckou ochranu a podporu sbor, kdežto je-li takových skupin více, svěřuje se zajištění dělostřelecké ochrany a podpory skupin tanků daleké činnosti velitelům divisií.

V operačním rozkaze pro útok musí být nařízeno, kdy skupiny tanků daleké činnosti zahájí útok a kdy vyrazí útok pěchoty; hodina vyražení útoku pěchoty je rozhodující pro veškeré výpočty stran činnosti jiných zbraní. Velitel sboru musí ponechat u skupin tanků daleké činnosti styčné důstojníky, vybavené prostředky pro radiotelegrafní spojení; kromě toho musí být jeden důstojník štábu ve vzduchu v letounu, aby sledoval boj a činnost skupin tanků daleké činnosti.

Rozhodující význam, jaký mají skupiny tanků daleké činnosti při průlomu celého obranného postavení nepřítele, vyžaduje, aby jejich použití odpovídalo skutečné situaci.

Úkolem skupin tanků daleké činnosti je, aby pronikly do týlu hlavních nepřátelských sil, aby tam zničily zálohy a štáby a aby rozrušily základní učlenění obráncova dělostřelectva, a konečně, aby odrážely ústupové cesty jeho hlavním silám.

Ve většině případů má být útok skupin tanků daleké činnosti organizován tak, aby pěchota a tanky podpory pěchoty mohly využít desorganizace palebného plánu obránce, kterou způsobily skupiny tanků daleké činnosti, když projížděly obranným postavením. Zmenšení vzdáleností mezi skupinami tanků daleké činnosti a pěchotou, která útočí s tanky podpory pěchoty, nedovolí nepříteli, aby obnovil původní palebný plán.

Útok pěchoty podporované tanky podpory pěchoty se provede současně na celé útočné frontě.

Probíhá-li přední okraj nepřátelského obranného postavení terénem těžko sjízným pro tanky, musí před útokem skupin tanků daleké činnosti předcházet útok pěchoty podporované tanky podpory pěchoty. Pěchota vnikne do nepřátelského obranného postavení, vytvoří průchody v protitankových překážkách a pak skupina tanků daleké činnosti předejde pěchotou a proniká do hloubky obranného postavení.

Prapor tanků skupiny daleké činnosti je zarámován v čele a v bocích dělovou palbou; postupuje zpravidla v několika sledech, avšak se zmenšenými rozstupy mezi jednotlivými vozidly a vzdálenostmi mezi četami a rotami. Šířka útočné fronty takového praporu je podle situace terénu, podle podpory dělostřelecké a podle hloubkového učlenění praporu 300 až 1000 m.

Při obchvatném manévru se posílají skupiny tanků daleké činnosti do obráncova týlu.

Aby mohla být řádně připravena vzájemná spolupráce pěchoty, tanků a dělostřelectva, je třeba zvláště tankovým jednotkám poskytnout několik hodin k provedení příprav za dne.

Hlavní povinností velitele divise je, zajistit spolupráci pěchoty a tanků s dělostřelectvem přímé podpory.

2. sledy útočících pěších pluků mají být zasazovány za podpory dělostřelectva a tanků.

K odražení protiútoků nepřátelských tanků použije velitel pěšího pluku přidělených tanků, plukovního a praporečního dělostřelectva. (P o z n á m k a: Praporeční a plukovní dělostřelectvo je vlastně doprovodné nebo též pěchotní dělostřelectvo, patřící organizačně do uvedených jed-

notek.) Proto se při útoku pěších pluků posunují tanky a pěchotní dělostřelectvo neustále za útočícím 1. sledem pěších pluků.

Dělostřelectvo a tanky mají chránit pěchotu při provádění zteče tím, že nedovolí, aby nepřítel zvedl hlavu a ničil pěchotu, která provádí zteč.

Tanky, jsouce chráněny svým pancířem před střepinami granátů, postupují těsně za dělostřeleckou palebnou přehradou, ničí nepřátelské odpory a pomáhají útočící pěchotě. Boj tanků se zamaskovanými nepřátelskými protitankovými zbraněmi musí být podporován na celé frontě, na které tanky útočí, dělovou palbou. Dělostřelectvo střílí tříštivým střelivem, dýmnými granáty.

Je-li pro útok dostatek tanků podpory pěchoty, je hlavním úkolem dělostřelectva přímé podpory umlčet systém nepřátelské protitankové obrany.

Je-li tanků málo nebo není-li jich vůbec, je hlavním úkolem dělostřelectva přímé podpory přímá podpora pěchoty. V tom případě tanky jenom doplňují dělostřeleckou přípravu na některých úsecích během zdolávání nepřátelského obranného pásma.

Za dělostřelecké přípravy je úkolem dělostřelectva vzhledem na tanky:

a) zničení zjištěných protitankových zbraní a působení na prostory, v kterých tyto zbraně pravděpodobně jsou;

b) palebný doprovod skupin tanků daleké činnosti s cílem snížení účinné střelby protitankových zbraní;

c) ochrana postupu tanků podpory pěchoty ničením a umlčováním protitankových zbraní.

Má-li pěší divise dva prapory tanků a nejméně 30—35 děl (bez dělostřelectva všeobecné činnosti) na 1 km útočné fronty, může trvat dělostřelecká příprava až 1½ hod.

Mohou nastat případy (chceme-li dosáhnout překvapení nebo nepřítel je nedostatečně připraven a opevněn a p.), kdy je útočná fronta dostatečně vybavena tanky a dělostřelectvem, že se před vyražením útoku spokojíme dělostřeleckým přepadem v trvání 10—15 minut. Přepad se provede na přední okraj nepřátelského obranného postavení a na blízké prostory pravděpodobného umístění protitankových zbraní; pak následuje pohyblivá palebná přehrada dělostřelecká.

Doba, po kterou dělostřelectvo dává podporu skupinám tanků daleké činnosti, nepočítá se do dělostřelecké přípravy. Dělostřelecká podpora skupin tanků daleké činnosti se nejlépe uskuteční pohyblivou palebnou přehradou, postupující před tanky celou hloubkou obranného postavení. Jeden dělostřelecký oddíl může dát účinnou podporu, resp. ochranu skupinám tanků daleké činnosti do šířky a do hloubky (ochrana boku) 300—400 m. Kromě pohyblivé palebné přehrady mohou být prováděna postupná palebná soustředění a rovněž tak kombinování pohyblivých palebných přehrad s postupnými soustředěními. Postupná soustředění se provádějí, jsou-li prostory s protitankovými zbraněmi s dostatečnou hodnověrností známy, jinak je účelnější pohyblivá palebná přehrada.

Útok tanků na předním okraji nepřátelského obranného postavení musí být vždy podporován dělostřelectvem.

Když dělostřelectvo ukončilo doprovod skupin tanků daleké činnosti, přejde zase k podpoře pěchoty, která útočí s tanky doprovodu pěchoty.

Spolupráce dělostřelectva přímé podpory s tanky doprovodu pěchoty záleží obyčejně v tom, že střelí před tanky na prostory, v kterých jsou zjištěny protitankové zbraně nebo v kterých by protitankové zbraně mohly být.

Roty tanků, které podporují pěší prapory, ničí systém kulometné palby v pásmu příslušného pěšího praporu za podpory dělostřelectva.

Velitelé dělostřeleckých oddílů (baterií) stanoví v dohodě s veliteli tankových rot jednoduchá znamení pro přenos palby nebo pro setrvání palby na určitém místě. Kromě toho zvláštní družstva pro spojení u pěších rot hlásí o postupu tanků, o překážkách, které se tankům stavějí v cestu, a o zdržení, které v postupu tanků nastalo.

Jsou-li tanky nuceny se zdržet a nemohou pěchotě zajistit další postup, pokračuje pěchota bez ohledu na tanky, jsouc podporována dělostřelectvem. Proto veškeré dělostřelectvo musí být neustále s to poskytnout podporu těm pěším jednotkám, které má podporovat.

Spojení s pěchotou nesmí být přerušeno za žádných okolností ani na chvíli, byť i šlo o hromadný útok tanků.

Plukovní a praporeční dělostřelectvo, zvláště minomety, těžké a lehké kulomety, musí všemožně podporovat útok tanků.

Z plukovního a praporečního dělostřelectva se určují jednotlivá děla, t. zv. děla podpory tanků; jejich úkolem je potírat protitankové zbraně v pásmu, které je každému dělu přikázáno. Velitel takového děla musí vědět, jaká je úloha tanků, a směr jejich postupu.

Plukovní a praporeční dělostřelectvo postupuje v sestavě pěchoty současně s ní, aby i při boji v obranném postavení nepřítele mohlo poskytnout podporu jak pěchotě, tak i tankům.

Útočícím tankům může být poskytnuta podpora dělovými tanky (záloha tanků), které se pohybují posuny od skrytu ke skrytu, odkud potírají protitanková děla, objeví-li se.

Tanky podpory pěchoty musí doprovázet pěchotu přímo a razit jí cestu vpřed.

Jsou-li dva sledy tanků podpory pěchoty, může první sled dostat za úkol potírat těžké kulomety, umístěné poněkud hlouběji v obranném postavení. Velitelé tankových jednotek tanků podpory pěchoty i velitelé jednotlivých tanků jsou povinni neustále pozorovat označování cílů pěchotou a ničit ty nepřátelské odpory, které jí právě překážejí v postupu.

Četa tanků je nejmenší jednotkou, kterou pro útok nelze dělit. Může být buď podřízena pěchotě nebo může dostat za úkol podporovat určitou jednotku pěchoty.

Průzkum nepřátelského obranného postavení provádí velitel pěšího praporu společně s velitelem dělostřelectva a tanků.

Úloha velitele praporu při organisaci spolupráce pěchoty, tanků a dělostřelectva v útočném boji je velmi důležitá a rozhoduje o úspěchu útoku.

Znamení k vyrazení útoku pěchoty je obyčejně okamžik, kdy tanky podpory pěchoty dosáhnou předního okraje nepřátelského obranného postavení. V tom okamžiku velitelé pěchoty ze své iniciativy zvedají pěchotu k útoku.

Velitel pěšího pluku působí na boj včasným zasazením svého 2. sledu a tím, že dává dělostřelectvu a tankům doplňovací úkoly.

Zdrží-li se tanky z jakýchkoliv důvodů (překážky a pod.), nesmí pěchota zastavit svůj postup.

Nepřítel podnikající protiútok musí být přivítán soustředěnou palbou dělostřelectva a všech palebných prostředků pěchoty; poté pěchota a tanky musí ihned útočit na nepřítele podnikajícího protiútok a zničit ho, dokud je v pohybu. Od tanků se tu žádá energická činnost a podpora. Podniká-li nepřátelská pěchota protiútok s tanky nebo podnikají-li protiútok jen tanky, musí takový protiútok být zlomen tanky, plukovním a praporním dělostřelectvem útočící pěchoty.

Útočící pěchota i tanky musí bez zastavování se překonat celou hloubku obranného pásma nepřítele až do jeho úplného zničení a vniknutí do dělostřeleckých postavení.

Tanky daleké činnosti i tanky podpory pěchoty pracují bez zastávek až do úplného obklíčení a zničení nepřítele. Musí se vyvarovat zastávek na bojových shromaždištích uvnitř obranného postavení nepřítele.

Pronásledování ustupujícího nepřítele zahajují tanky i pěchota samostatně, jakmile se projeví ústup. I nejmenší tanková nebo pěší jednotka může, jedná-li směle, způsobit ustupujícímu nepříteli konečnou porážku.

Mechanizované jednotky, pronikající mezi ustupujícím nepřítelem, útočí na něho z týlu a odřezávají mu ústupové cesty.

2. Útok zahájený po zjednání dotyku.

Tanky (vyšší mechanizované jednotky), které jsou jako posilové prostředky pro útok, shromažďují se ve vyčkávacích postaveních. Vzdálenost vyčkávacích postavení od nepřátelského obranného postavení má být taková, aby je chránila před dělostřeleckými palebnými přepady a před pozorováním ze vzduchu.

Průzkum východišť útoku, cest pro přesun do nich a příprava vzájemné spolupráce s pěchotou a dělostřelectvem se vykoná závčas. Cesty do východišť útoku a východiště útoku se podle potřeby upraví.

Východiště útoku zaujímají tanky v noci před samým útokem. Hluk tanků při zaujímání východiště se zastírá a letectvo musí zamezit nepřátelskému letectvu proniknout nad prostory východišť útoku.

V ostatních věcech platí pro útok tanků vše, co je obsaženo v článku 1.

3. Útok na opevněné obranné postavení.

K útoku na opevněné obranné postavení se používá těžkého dělostřelectva, středních a těžkých tanků, bombardovacího letectva a ženijních jednotek.

4. Násilný přechod vodního toku.

Pod ochranou dělové palby, která leží na druhém břehu vodního toku, pustí se na druhý břeh nejdříve obojživelné tanky (přeplováním) a přední částice pěchoty na lehkých převážecích prostředcích. Jejich úkolem bude zničit přímo na druhém břehu ty nepřátelské odpory, které nezníčilo nebo neumlčelo dělostřelectvo. Za tímto prvním útočným sledem následují předvoje, které mají zajistit na druhém břehu předmostí k zajištění přechodu proti palbě nepřátelských těžkých kulometů a dělostřelectva, jakož i před nepřátelským pozemním pozorováním.

Tanky (ne obojživelné), plukovní, praporní a divisní dělostřelectvo se převážejí s prvním útočným sledem (s předvoji).

H l a v a VIII.

O b r a n a.

Obrana vzhledem na nepřátelské tanky musí být především protitan-
ková a musí být organisována tak, aby nepřátelské tanky nemohly vnik-
nout do obranného postavení. Přední okraj obranného postavení má být
volen tak, aby v jeho blízkosti nebylo skrytých prostorů k shromažďo-
vání a rozčleňování tanků.

Tanky vyšších jednotek jsou součástí záloh určených k protiútokům
buď samostatně nebo společně s pěchotou.

Tankové prapory musí velmi dobře znát prostory vhodné pro manévr,
musí vyznačit prostory, v kterých jsou minová pole a zastřené protitan-
kové příkopy a překážky, musí vědět, kde jsou umístěna vlastní proti-
tanková děla a baterie.

Je-li čas, musí se připravit speciální kryty k ukrytí tanků ve výcho-
dišti protiútku.

H l a v a IX.

O p e r a c e v n o c i.

Jde-li o útok v noci a jsou-li před obranným postavením drátěné pře-
kážky, dělání průchodů v nich může být svěřeno tankům. V tomto pří-
padě postupují tanky před samou pěchotou. Použitím tanků k nočnímu
útoku se ztrácí výhody překvapení.

H l a v a XII.—XIII.

P o c h o d y a u b y t o v á n í.

Předvoje jsou v síle až $\frac{1}{3}$ pěchoty, část tanků a OA. a až $\frac{1}{2}$ dělo-
střelectva (též těžké houfnice a dalekonosná děla).

Přední stráž v ubytování se zesilují též částicemi útočné vozby.

Kapitán tech. zbroj. Ing. Bohuslav Beneš:

Chemické služby průzkumná, pozorovací a poplachová v cizích armádách.

(Pokračování.)

Síla a výzbroj hlídky chemických patračů (podle
ruských údajů).

Síla hlídky chemických patračů (chemické čety) se řídí úkolem, k ně-
muž je hlídka použita. Bývá zpravidla 1 velitel a 4—5 mužů. Chemický
patrač před nastoupením svého úkolu odkládá, aby byl co nejméně zatí-
žen, všechny předměty, které obvykle nosí v torbě, sumky, stanový dí-
lec, brašnu s ručními granáty a v létě (podle možnosti) i sbalený plášť.
Pušku bere s sebou vždy.

Úplný výstroj chemického patrače se skládá:

1. z plynové masky, ochranného přehození a ochranných punčoch (jako
u každého vojáka),